

Ještě o výchově důstojníků letectva.

V úvahách moderních válečných teoretiků připadá letectvu úkol buď nejdůležitější, neb aspoň velmi důležitý. Podstatnou složkou bojové hodnoty letectva je personál. Není třeba ani dokazovat, že jakost leteckého personálu a jeho výchova na sobě přímo závisí. Proto považujeme za velmi důležité zkoumat tuto otázku. Touto snahou byl jsem také veden, když jsem psal do Voj. rozhledů svůj článek „Organisace výchovy důstojníků letectva“. Jistě měl také touž snahu autor „Příspěvku k organisaci výchovy důstojníků letectva (viz VR. 4/1938, str. 508—510), v němž se snaží shromáždit námitky a důvody proti jinému způsobu výchovy důstojníků letectva z povolání, než jaký je doposud zaveden, poněvadž tento způsob prý vyhovuje nejlépe.

Pokrok, to je studium, zkoumání, uplatňování nových zásad a hledání nových cest. Ustrnutí znamená ne zastavení, nýbrž krok zpátky a ztrátu. Ne-li ničeho jiného, tedy času. A zápas o čas charakterisuje všechny snahy v nynějším světě.

Autor „Příspěvku“ se nezmiňuje o výchově důstojníků letectva v záloze, nemůžeme tedy posoudit jeho názor na tuto věc. Ale když už se zabýváme problémy výchovy důstojníků, nesmíme důstojníky v záloze opomíjet. Proč, to je zřejmé. Nemůžeme předpokládat, že bychom ve válce vystačili s leteckým personálem z povolání.

Všimněme si důvodů, které autor „Příspěvku“ staví proti jinému řešení výchovy důstojníků letectva z povolání, a pokusme se je rozebrat. Abychom postupovali podle určitého pořádku, budeme se jimi zabývat co možná postupně tak, jak jsou v „Příspěvku“ uvedeny.

První námitka je, že se způsob výchovy, jak je navrhován, blíží způsobu, který byl již jednou u letectva zaveden. Jak jsem již uvedl, je v „Příspěvku“ uvažováno pouze o výchově důstojníků letectva z povolání. První

poručíci, kteří absolvovali II. ročník vojenské akademie v leteckém oddělení, byli vyřadění roku 1934. Je tedy zřejmé, že nikdy předtím nebyli důstojníci letectva z povolání ve vojenské akademii prakticky v létání školeni, a také teoretická příprava jich pro leteckou službu byla minimální nebo vůbec žádná. A požadavek praktického i teoretického školení v leteckých předmětech ve vojenské akademii je v mém návrhu přece jasně uveden. Vidíme, že se tedy neblíží tomu, od čehož bylo již jednou upuštěno.

V „Příspěvku“ přiznává autor, že je správný požadavek, aby každý důstojník bojového letectva vyšel od letectva zpravodajského. Tedy hodnota personálu bojového letectva, na nějž klade autor zejména důraz, bude přímo záviset na tom, jací lidé od zpravodajského k tomu bojovému letectvu přijdou. Krátce, budou-li schopní a vycvičení lidé u zpravodajského letectva, bude také vyhovovat personál letectva bojového. Proto se snažíme, aby doby, ztrávené u zpravodajského letectva, bylo využito co nejlépe. Chceme mítí tedy z důstojníka na před dobrého pozorovatele a pak je velmi pravděpodobné, že z něho budeme mítí také dobrého pilota stíhače nebo bombardovače. S tím tedy autor „Příspěvku“ souhlasí. To je nutno si uvědomit.

Potřebu taktického rozhledu leteckého pozorovatele uznává autor také. A za nejvýhodnější způsob, jak tento rozhled získat, považuje, aby byl budoucí důstojník letectva z povolání školen

1 rok ve škole pro důstojníky letectva v záloze,

1 rok v I. ročníku (leteckém oddělení) vojenské akademie, s praktickým poznáním boje pěchoty a

6 měsíců v aplikačním leteckém kurse. Žák má tedy nabýt taktických představ praktickým poznáním letectva, přednáškami ve škole na důstojníky letectva v záloze a ve vojenské akademii, při nichž se nanejvýš kreslí schemata na tabuli, a praktickým poznáním boje pěchoty v I. ročníku vojenské akademie. Víme, jak se zajímají o toto praktické poznání boje pěchoty ve školách ti, jichž se věc přímo netýká. A to má ještě trvat nejvýše 1 rok. Taktický přehled, to už je ucelený názor na věc a toho nedosáhneme ve škole nikdy, nebo ho dosáhneme málokdy. Škola nám dá pouze návod a základ pro další taktické studium. Přece víme, jak často se mění názory vojenských odborníků na tytéž věci. Praxe je v tomto případě nutnou podmínkou. Ovšem ne pouze praxe školní. Je na uvážení, kterým způsobem získáme větší taktický přehled, zda ve školách pouze jedné zbraně, či školou a praxí také u jiné zbraně.

Dále je v „Příspěvku“ vypočteno, že doba výcviku důstojníků bojového letectva by trvala 7 let. Ačkoliv jsem tuto číslíci nikde neuvedl, přece k ní autor přišel. Počítá na př. délku stíhacího kursu pro pilota dvoumístníku na 1 rok. Je přece dobře známo, že pro tuto věc stačí doba mnohem kratší, a také doposud ani jeden stíhací kurs netrval celý rok. Jako resumé celého „Příspěvku“ pochvaluje si autor, že při dnešním způsobu výchovy dostáváme piloty 23 až 24leté. Jak dlouho tedy trvá nyní výcvik důstojníka, než se stane pilotem? 1 rok ve škole na důstojníky v záloze a 2 léta ve vojenské akademii. A to se nemůže stát za tuto dobu pol. poz. letcem. Podle způsobu, který jsem navrhoval, prodloužil by se výcvik, než by se mohl důstojník stát pilotem, o 1 rok. To jest 6 měsíců v pozorovatelském kurse po absolvování školy na důstojníky pěchoty v záloze a 6 měsíců u letky.

Ale při tom už by byl uchazeč pol. poz. letcem, než by vůbec začal pilotní výcvik. V kterém případě jeho vědomosti a příprava budou širší a důkladnější, lze rovněž snadno posoudit.

Ve válce ovšem bude nutno řešit problém doplňování důstojníků letectva jinak, poněvadž spotřeba leteckého personálu bude mnohem větší. Nynější způsob výchovy nebude však rovněž vyhovovat. Tento námět by vyžadoval nové úvahy. Já jsem však měl na mysli, jak je z článku zřejmé, pouze výchovu důstojníků letectva v míru. V míru se připravujeme na své úkoly ve válce. A je samozřejmé, že čím je tato příprava delší a důkladnější, tím větších úspěchů pak dosáhneme. Jak jsem již jednou napsal, jsme malý stát a hodně kvantity budeme musít nahradit kvalitou. A myslím, že i kdyby výchova dobře vycvičeného důstojníka trvala v míru 7 let, že to nikdy nebude na újmu bojové hodnoty letectva. V míru tu možnost výcviku máme.

Pisatel „Příspěvku“ uvádí, že ve škole na důstojníky pěchoty v záloze a při závěrečných cvičeních dostane uchazeč stejně jenom přehled o způsobu boje pěchoty, a nikoliv „praktický“ taktický přehled. Co myslí autor praktickým taktickým přehledem? Poukazuje zde na předpis P-I-2, čl. 732, kde stojí, že prapor je základní taktická jednotka. Znamená to snad, že by měl pozorovatel letec umět veleti praporu? Nebo myslí autor, že „praktický“ taktický přehled získá žák tehdy, když nebude znát žádnou jinou zbraň než letectvo, u něhož bude „prakticky“ poznávat boj pěchoty v I. ročníku vojenské akademie“?

V našem pojetí příští války je doposud hlavní zbraní pěchota, ona plní nejdůležitější a nejtěžší úkoly v boji a rozhoduje jej. Zkušenosti z posledních válek také nic jiného nepotvrzují. Z těchto věcí je snad vidět, proč kladu důraz na to, aby pozorovatel rozuměl také pěchotě. Jaké jsou předpoklady, aby se žák stal dobrým pozorovatelem, napsal jsem již dříve. Nebudu je opakovat. Podle autora „Příspěvku“ vybraní aspiranti po absolvování školy na důstojníky pěchoty v záloze pochyti za 6 měsíců v leteckém učilišti jen něco málo ze speciálního výcviku leteckého (pozorovatelského). Nezapomeňme, že se to týká jen důstojníků v záloze, poněvadž důstojníci letectva z povolání by byli školeni ještě ve vojenské akademii. V této věci už zkušenosti máme. Ve vojenském leteckém učilišti byly před časem zřízeny pozorovatelské kursy pro důstojníky zbraní v d. d. č. sl. a pro aspiranty v 2. roce presenční služby. Tedy právě náš případ. Kursy trvaly 4 měsíce. A nyní již mnoho absolventů těchto kursů vykonalo zkoušky na důstojníky letectva z povolání. Jestli jim tedy „to něco málo“, co tam pochytili za 4 měsíce, stačilo k tomu, aby později mohli vykonat zkoušku na důstojníky z povolání, proč by tam nemohli za 6 měsíců pochytit tolik, aby mohli být důstojníky v záloze?

Dále píše autor o rozdílu mezi pozorovatelem letcem a letounovým pozorovatelem zbraní. Tento rozdíl skutečně předpis L-II-2 činí. Ale v praxi víme, že při rozdělení úkolů nikdy nebyly činěny rozdíly mezi pozorovateli letci a ltn. pozorovateli zbraní. A byl-li ve výsledcích nějaký rozdíl, nikdy to nebylo, pokud vím, v neprospěch ltn. pozorovatelů zbraní. Ostatně každý velitel pozemních zbraní, který s letectvem pracoval, nám jistě řekne, koho měl z těchto dvou nahoře raději. A ty letecké znalosti získali ltn. pozorovatelé ve vojenském leteckém učilišti za 3 měsíce. Ovšem, než tam přišli, měli už taktické základy. Bez této okolnosti by nebylo možné dosáhnout

takových výsledků. Tento rozdíl není tedy tak jasný. Zajímalo by jistě i ostatní, kdy a kde autor „Příspěvků“ tento jasný rozdíl pozoroval. Ostatně rozhodující slovo by tu mohlo mít vojenské letecké učiliště, které nejlépe ví, jak jsou jedni i druzí při opouštění VLU. vycvičení a jaký má význam při výcviku pozorovatele ta okolnost, že žák má už zkušenosti od pozemních zbraní.

Rok zkušené u pěchoty po absolvování vojenské akademie podle autora stačí, aby se z důstojníka stal špatný pilot, poněvadž bude létat nanejvýš jednou týdně. To je pravda, ale kdo chtěl, aby létat pouze jednou týdně? Budou-li absolventi přidělováni pouze k plukům, které jsou v posádkách leteckých útvarů, mohou létat střídavě dopoledne a odpoledne třeba každý den.

Dále říká autor „Příspěvků“, že by se podle návrhu mohl žák státi pol. pozorovatelem letcem teprve za dvě léta po absolvování vojenské akademie (1 rok na zkušené a 1 rok pozorovatelské služby u letky). To jsem přece také nikde nenapsal, naopak doporučoval jsem, aby žáci splnili podmínky pol. poz. letce v 2. roce presenční služby.

Délkou výcviku, k níž se autor „Příspěvků“ opět vrací, nebudu se znovu zabývat.

„Dnes nemůžeme pohlížet na letectvo pouze jako na nějakou pomocnou zbraň, která má sloužit především jako zpravodajský prostředek.“ Zde autor prostě nerozlišil fakt, že letectvo dělíme na zpravodajské a bojové a že hlavním úkolem prvního je vyhledávání zpráv a druhého boj. Bude-li výcvik důstojníků letectva zpravodajského důkladnější, bude to na prospěch i letectvu bojovému, poněvadž jeho důstojníci se z něho doplňují.

U autora „Příspěvků“ se stále opakuje požadavek, vycvičit důstojníky bojového letectva co možná nejmladší. Je to snaha jistě správná, ale nesmí se tak dít na újmu důkladnosti výcviku. Po této stránce je velmi poučná statistika leteckých neštěstí u nás za poslední rok. Bylo by výhodnější dosáhnout tohoto cíle jinak. Na příklad dřívějším (dobrovolným) odvodem.

Protože navrhuji, aby každý pozorovatel sloužil napřed u pěchoty, soudí autor „Příspěvků“, že mluvím se stanoviska letounového pozorovatele zbraní. O rozdílu mezi poz. letcem a ltn. pozorovatelem jsem se zmínil již výše. Stejný rozdíl je také mezi jejich stanovisky. Ale myslím, že jsem naznačil v svém článku dosti jasně, proč potřebují letečtí pozorovatelé také službu u pozemních zbraní. Aby měli větší taktický rozhled, na němž by se pak budoval celý další systém výchovy. Služba u pěchoty je tedy pouze prostředkem k dosažení cíle, a ne účelem, jak se snad autor „Příspěvků“ domnívá. A proč jsem navrhoval službu právě u pěchoty, uvedl jsem také již dříve.

K námitce, že uchazeč, sotva se zapracuje do jedné zbraně, už jde k druhé, chtěl bych jenom uvést, jak pochybný by potom musil býti systém výchovy na vys. škole válečné, kde posluchači vystřídají v prvním ročníku mnohem více zbraní a v době mnohem kratší.

V celém „Příspěvků“ se jeví určitý logický nesoulad. Jak jsem již dříve upozornil, uznává autor za správný požadavek, aby každý důstojník bojového letectva vyšel od letectva zpravodajského, a při tom dochází k závěru,

že nynější způsob výchovy důstojníků letectva, při němž je možné, aby absolventi vojenské akademie byli přidělováni rovnou jako piloti k stíhacím letkám, vyhovuje nejlépe.

Autor zapomíná také na výběr osob, který je velmi důležitým činitelem a při dnešním způsobu nemůže býti zajištěn. Je-li přijat do školy na důstojníky letectva v záloze určitý počet frekventantů, nemáme zaručeno, že všichni budou ve škole prospívat. Bude-li nutno část jich propustit, bude to velká škoda pro nás, poněvadž na jejich místech mohli být jiní, schopnější. A my si nemůžeme dovolit přepych mít jiné letce, než nejspolehlivější.

Letectvo u nás a v cizině.

Velitelské letouny u stíhacího letectva.

(Podle článku kapitána Doncova ve Věstníku vzdušného flota, ročník XX, čís. 2, únor 1938.)

Poslední skutečné boje letectva potvrdily nutnost rychlého dodávání zpráv stíhačům (na jejich letištích) o letu nepřátelské bombardovací skupiny. Podle prakticky získaných výsledků je možno říci, že spojení velitelství OPL. se stíhači na letišti je rozřešeno dobře.

Rychle se měnící situace při odrážení náletu nepřátelských bombardovačů bude však často vyžadovat spojení s velitelstvím OPL. nebo spojení velitele stíhací jednotky s jeho letouny, které jsou právě ve vzduchu.

Stíhačky jsou nyní vyzbrojeny radiovými stanicemi (vysílacími a přijímacími) s účinností do 50—60 km, nejvýše do 100 km. Zavedení radiových telefonických stanic s velkým dosahem nesmíme přeceňovat, protože pilot na jednomístné stíhačce je tak zaměstnán řízením letounu a pozorováním okolí, že nebude moci věnovat pozornost radiové stanici, byť i fonické. O zavedení radiotelegrafie u jednomístných stíhaček nemůže být ani řeči.

Z uvedených důvodů je třeba, aby velitelé stíhacích jednotek měli k dispozici několikamístné velitelské a styčné letouny. Tyto letouny by zprostředkovávaly neustálé spojení se zemí (letištěm) a se stíhači ve vzduchu, protože by měly zamontovány jak radiotelegrafní, tak i radiotelefonní stanice přijímací i vysílací.

Nejlépe se jako velitelský letoun hodí dvoumotorový 3—4místný rychlý letoun.

Osádka by se skládala z nejlepších letců a důstojníků štábu, ovládajících dobřeavigaci a radiovou spojovací službu.

Takovéto velitelské letouny, startující současně se stíhači (nebo i dříve) proti nepříteli, mohou plnit tyto hlavní úkoly:

1. udržovat styk stíhací jednotky s letištěm,
2. oznamovat stíhačům rozkazy ze země,
3. přijímat hlášení zvláštních jednotlivých vzdušných hlídek, majících za úkol vyhledávat a sledovat bombardovací výpravy nepřitele,
4. řídit let stíhačů k bombardovací skupině nepřitele, kterou mají napadnout (vypočítat její kurs letu a tím i přibližné místo setkání),
5. pozorovat letecký boj vlastních stíhačů s bombardovači nepřitele a oznamovat situaci na mateřské letiště,